

เด็ก

กับ

การสื่อสาร

*
รศ.สุวัฒน์ มุทหมะธา

การสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์มาก เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ เป็นชุมชน มีวัฒนธรรมเป็นลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มเล็ก ๆ อันเป็นครอบครัว ไปจนถึงกลุ่มใหญ่เป็นประเทศชาติ วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสามัคคีต่อหมู่คณะหรือสังคมของตน

มนุษย์ไม่ได้ติดต่อสัมพันธ์กันเฉพาะระหว่างบุคคล ระหว่างหมู่คณะในกลุ่มสังคมของตนเท่านั้น มนุษย์ยังติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น สังคมอื่นหรือประเทศอื่นด้วย

โลกยังมีความเจริญก้าวหน้า ทอดทางพันธุกรรมไม่ได้ และการฝึกทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาก อบรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพียงใด ก็ยังทำให้มนุษย์ติดต่อสัมพันธ์ การพัฒนาดนเองในการสื่อสารของแต่ไกลชิดพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น ละบุคคล จะได้ผลดีแค่ไหนเพียงใดหรือเพียงนั้น ปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร ไม่นั้น จะต้องอาศัยสติปัญญาและความสัมพันธ์กันขยายตัวมีขอบเขตกว้าง สมบูรณ์ครบถ้วนของอวัยวะที่มีความขวางและรวดเร็ว ใช้วิธีการต่าง ๆ มากมายยิ่งกว่ายุคสมัยใด ๆ ที่ผ่านมา

ความสามารถในการสื่อสารของ พัฒนาการสื่อสารได้ในระดับต่ำ บางคนมนุษย์แต่ละคน มีมาเองตั้งแต่เกิดระดับ อายุจะมากมายแค่ไหนก็ตาม แต่ก็หนึ่ง ต้องอาศัยการเรียนรู้และการ สามารถสื่อสารได้เท่าเด็กอายุ 5 ขวบพัฒนาอีกระดับหนึ่ง จึงสามารถทำการ เท่านั้นเอง บางคนสติปัญญาสมบูรณ์สื่อสารสัมพันธ์กันได้ในสังคม มาตั้งแต่เกิด แต่ได้รับผลกระทบทำให้

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและ เกิดการบกพร่องในระยะต่อมา ก็เป็นประสิทธิผล ต้องอาศัยการฝึกอบรม อุปสรรคต่อการเรียนรู้และการพัฒนาและการเรียนรู้ จะเป็นมาเองหรือถ่ายทอด การสื่อสารได้เช่นเดียวกัน

บางคนเกิดมาสติปัญญาปกติ แต่อวัยวะในการสื่อสารบกพร่อง เช่น เพดานแตก ปากแหว่ง ตาบอด หูหนวก ฯลฯ เป็นผู้เสียเปรียบในการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารลำบากขึ้น แม้นคนเหล่านี้ จะสามารถสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจได้ก็ตาม แต่ค่อนข้างจะจำกัด ความบกพร่อง อวัยวะการสื่อสารบางอย่างต้องอาศัย การผ่าตัดจากแพทย์เพื่อแก้ไข

บางคนอาจคิดว่า ความสามารถในการสื่อสารนั้น จะฝึกฝนพัฒนาเมื่อใดก็ได้ ไม่จำกัดวัย ให้มีความตั้งใจ ฝึกฝน พัฒนาและเรียนรู้กันแล้วกัน ความคิดความเชื่อเช่นนี้ ถูกต้องเพียงบางส่วน เท่านั้น เป็นการมองการสื่อสารแคบกว่าความเป็นจริง เพราะการสื่อสารที่แท้จริง ไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏให้เห็นเฉพาะภายนอกของบุคคลเท่านั้น แต่สิ่งที่อยู่ภายใน คือความรู้สึกนึกคิด การเข้าใจ ความหมาย ความซาบซึ้ง ความหดหู่ เหี่ยวแห้ง ความทุกข์ระทม ความโกรธ ความเกลียด ฯลฯ เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ด้วย

ใครก็ตามที่ได้ยินคำว่า “ความรัก” จะเกิดความรู้สึกเมื่อได้ยินคำนี้แตกต่างกัน ไม่เท่าเทียมกัน คนที่ได้รับการรัก ความอบอุ่นมาตั้งแต่เกิด ได้รับการเอาใจใส่ดูแลทะนุถนอมกอดรัด สัมผัสจากพ่อแม่ พ่อแม่ถือว่าลูกน้อยคนนั้น คือชีวิตของตน จะมีความรู้สึก ความเข้าใจต่อคำว่า “ความรัก” แตกต่างจากคนที่ได้รับการเลี้ยงดูจากสถานเลี้ยงเด็กกำพร้ามาก

คนอย่างจำลองในนวนิยายเรื่อง

“หลายชีวิต” ของพลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นั้นสามารถพูดเรื่องความรัก ความสวย ความงาม ความดี ความชั่ว ความอบอุ่น ฯลฯ ได้เช่นเดียวกับคนอื่น แต่ผลจริง ๆ จากการสื่อสารที่รวมไปถึงอารมณ์ความรู้สึกแล้ว แตกต่างจากคนอื่นมาก

เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสภาพเลี้ยงเด็กกำพร้า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ไม่ให้ความรัก ความอบอุ่น ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแล แม้จะฝึกฝนอบรมขึ้นมาได้ระดับหนึ่ง แต่ก็มีสิ่งที่สูญเสียไปมากมาย บางคนพูดไม่ชัด บางคนพูดซ้ำมาก บางคนพูดตะกุกตะกัก จับความไม่ได้ เด็กเหล่านี้จะไม่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพและสมรรถวิสัยเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งตัวเด็กเอง และสังคมก็จะสูญเสียไปมากมาย

ผู้เขียนเชื่อว่า ผู้ที่อ่านบทความนี้ เมื่ออ่านแล้วจะมีความรู้สึกนึกคิด รับรู้ และเข้าใจในลักษณะที่แตกต่างกัน เพราะอะไร...ขอให้ผู้อ่านค้นหาคำตอบเอง ผู้อ่านแต่ละคนเท่านั้นที่สามารถหาคำตอบที่ถูกต้องใกล้เคียงที่สุดให้แก่ตนเองได้ ถ้าอ่าน 2-3 เทียว ความรู้สึกอาจจะแตกต่างออกไปทุกครั้ง...มีส่วนร่วมอยู่คำหนึ่งที่อาจใช้อธิบายได้บางส่วน คือ “ประสบการณ์”

ความสามารถในการสื่อสาร ควรได้รับการเอาใจใส่พัฒนามาตั้งแต่เยาว์วัย ครอบครัวเป็นรากฐานสำคัญ ในการพัฒนาการสื่อสารของเด็ก

ครอบครัวไทยสมัยก่อน เป็นครอบครัวขยาย (Extended Family)

มีปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง อยู่รวมอาศัยในครอบครัวเดียวกัน เมื่อมีญาติพี่น้องแต่งงาน มีครอบครัวก็มักจะต่อเติมเรือนเพิ่มหรือไม่ก็สร้างเรือนขึ้นใหม่ในบริเวณเดียวกัน

เด็กในสมัยก่อน มีโอกาสสัมผัสกับคนวัยต่าง ๆ กว้างขวางใกล้ชิดพ่อแม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ได้เรียนรู้ภาษา วิธีการสื่อสาร สัมพันธ์ การพูด ท่าทาง และมารยาทต่าง ๆ ประกอบไปด้วยเข้าใจคนอื่นในวัยต่าง ๆ จากการสังเกตและประสบการณ์ เด็กสามารถลอกเลียนแบบ นำไปใช้เป็นกระสวนชีวิตของตน บางครั้งเด็กเล่นสมมติตนเองเป็นผู้ใหญ่ แสดงบทบาทของผู้ใหญ่ เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นคนขายของ เป็นคนซื้อของ ฯลฯ เด็กเข้าใจคนอื่นและสิ่งแวดล้อมพอสมควร

นอกจากนั้นสมัยก่อน คนที่อยู่ชุมชนเดียวกัน ละแวกเดียวกัน มักใกล้ชิดสนิทสนมเป็นญาติพี่น้องกัน รู้จักคุ้นเคยกันหมด ลูกหลานมาเล่นด้วยกันได้ จึงสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กได้มาก

แต่เด็กสมัยก่อน มีความรู้ ความเข้าใจค่อนข้างจะจำกัดเฉพาะในสิ่งแวดล้อมของตน ทั้งนี้เนื่องจากสมัยก่อนไม่มีสื่อมวลชนมากมายหลายชนิด หลายประเภทอย่างเช่นในปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้น สังคมสมัยก่อน เป็นสังคมของ “การห้าม” มากกว่า “การส่งเสริม” ห้ามไม่ให้เด็กทำอะไรต่าง ๆ มากมาย ลักษณะเช่นนี้เป็นการสกัดกั้นการ

พัฒนาการสื่อสารของเด็กพอสมควร

ครอบครัวปัจจุบัน เป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) เป็นส่วนใหญ่ อาจมีครอบครัวขยายอยู่บ้างในชนบท

คนปัจจุบันต่างคนต่างอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองใหญ่ ๆ คนที่อยู่ในเมืองใหญ่ แม้แต่บ้านใกล้เรือนเคียงกันก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนมกัน ไม่รู้จักกันก็มี

บางครอบครัวอยู่กันเฉพาะ พ่อแม่กับลูก บางครอบครัวอาจมีปู่ ย่า ตา ยายหรือญาติผู้ใหญ่คนใดคนหนึ่งมาอยู่ร่วมด้วย แต่ละครอบครัวมีบุตรน้อย บางครอบครัวมีบุตรเพียงคนเดียวแต่ละครอบครัวส่วนใหญ่มีบุตรไม่เกิน 3 คน เด็กในปัจจุบันจึงมีโอกาสนิสัยสัมพันธ์กับคนอื่นค่อนข้างน้อย

เด็กปัจจุบันได้เปรียบเด็กสมัยก่อน ในด้านมีสื่อสารมวลชนหลายประเภท มีของเล่นต่าง ๆ มาก สามารถเลือกซื้อ เลือกเล่นได้ตามความเหมาะสมและความสนใจ มีสถานที่ที่อยู่นอกบ้าน นอกชุมชน การคมนาคมสะดวก ฯลฯ นอกจากนั้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กปัจจุบันค่อนข้างจะ “ส่งเสริม” มากกว่า “การห้าม” ทำให้เด็กมีอิสระเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ทำให้การสื่อสารของเด็กพัฒนาได้ดีขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ดังกล่าวมาแล้วว่า แต่ละครอบครัวมีสมาชิกอยู่อาศัยร่วมกันน้อยคนทั้งแต่ละครอบครัวก็ต่างคนต่างอยู่ เด็กไม่ค่อยมีโอกาสนิสัย เล่น ได้สังสรรค์กับเด็กในวัยเดียวกัน

หรือวัยใกล้เคียง เด็กปัจจุบันจะเล่น ความรู้

อยู่กับ “ของเล่น” หรือไม่ก็ “เรียนพิเศษ” หรือ “ดูโทรทัศน์”

การเล่นกับของเล่น กับการเล่น กับเพื่อน หรือคนอื่นจะเป็นวัยเดียวกัน หรือต่างวัยก็ตาม มีผลต่อการพัฒนา การสื่อสารของเด็กในเยาว์วัยแตกต่างกันมาก

การเล่นกับของเล่น เป็นการ สื่อสารทางเดียว ของเล่นไม่มีปฏิริยา ตอบสนอง เด็กบางคนนั่งพูดอยู่คนเดียว กับของเล่น สร้างโลกสมมติขึ้นตามจินตนาการของตนเอง

การเล่นกับเพื่อน หรือการเล่น ของเล่นร่วมกับเพื่อนหรือผู้อื่น เด็กได้ เรียนรู้ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ผู้อื่น เรียนรู้ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เรียนรู้การแก้ปัญหา การแบ่งปัน เรียนรู้การรอคอย เรียนรู้ สังคม การสื่อสารของเด็กพัฒนาไปได้มาก ที่สำคัญคือ “เด็กรู้จักและเข้าใจผู้อื่น” อันเป็นหัวใจสำคัญของการ สื่อสาร

ผู้เขียนขอปลงเกตุพุดิกรรม ของเด็ก เมื่อผู้เขียนไปซื้อของชำ หรือ รับประทานอาหารในร้านเล็ก ๆ บาง ครั้งมีเด็กอายุเพียง 8-9 ขวบมาบริการ ผู้เขียนสังเกตเห็นเด็กพัฒนาการสื่อสาร ไปมาก จากการปฏิบัติภารกิจประจำวัน ช่วยเหลือพ่อแม่หลังเลิกเรียนหรือวันหยุด เด็กได้สัมผัสกับผู้อื่น ใช้ภาษาสื่อสาร ในสิ่งแวดล้อมที่ตนเองรู้และเข้าใจ บาง ครั้งถ้ามีผู้ใช้บริการไม่มากนัก ผู้เขียน มักจะชักถามเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อหา

การสื่อสารที่ดีมีไหมแต่ความต้องการของตน มุ่งสนองความต้องการของตนฝ่ายเดียว

วัยเด็ก เป็นวัยสำคัญของการ สร้างเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่เด็ก วัยเด็กเป็นวัยที่อยากรู้ อยากรู เห็น ทำความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และ สิ่งแวดล้อม

เด็กที่มีโอกาสพบปะผู้อื่นมาก มีโอกาสท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ได้มีโอกาสพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง มาก ยังมีโอกาสแสดงความรู้ความ เข้าใจ ได้แสดงความรู้สึกของตนในสิ่งที่พบเห็น ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนทนากับผู้อื่น เด็กได้มีโอกาสขยาย ความรู้ ความเข้าใจความคิดของตน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถการสื่อสารของเด็กยิ่งขึ้น เด็ก มีความมั่นใจตนเอง ได้ค้นพบวิธีการ และพัฒนาการสื่อสารของตนไปลำดับ ด้วยตนเอง

ความรู้ ความคิด ความเข้าใจ กับการแสดงออกทางการสื่อสารนั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาการสื่อสาร ของเด็ก สิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องตระหนักเสมอ ก็คือ “เด็กก็คือเด็ก” ไม่ควรทำให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ เขาจะเป็นผู้ใหญ่เองเมื่อถึง เวลาที่เขาควรจะเป็น ภาษาและการ สื่อสารของเด็กพัฒนาจาก “รูปธรรม” มิใช่ “นามธรรม” จากสิ่งที่พบเห็น จริง ๆ มากกว่าสิ่งที่บอกเล่า

เด็กที่มีพื้นฐานประสบการณ์น้อย จะเสียเปรียบเด็กที่มีพื้นฐานประสบ-

การณ์มากในทุก ๆ ทาง ไม่ว่าจะเป็น การเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ การแสดงออกความคิดเห็น การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือกับสิ่งแวดล้อมก็ตาม

การเรียนรู้สิ่งใหม่ ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นทุนในการเชื่อมโยงแปลความหมายทำความเข้าใจสิ่งใหม่ รับรู้สิ่งใหม่ผู้มีประสบการณ์มากจึงสามารถเพิ่มพูนขยายประสบการณ์ของตนไปได้รวดเร็วทวิคูณ สามารถเอาประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมได้มาก ส่วนผู้ที่มิประสบการณ์น้อยจะขยายเพิ่มพูนประสบการณ์ของตนได้น้อย เนื่องจากมีทุนจำกัด เพราะสามารถจะรับรู้ทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้เท่าที่ตนเองสามารถทำความเข้าใจได้เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงถือว่า เด็กในชุมชนแออัด เด็กในชุมชนท้องถิ่นห่างไกล จึงถือว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ในการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่าง “ผู้ส่งสาร” กับ “ผู้รับสาร” นั้น เมื่อส่งไป มิได้หมายความว่า เมื่อผู้ส่งสารส่งไปอย่างไรแล้ว ผู้รับสารจะรับสารได้ตรงตามผู้ส่งทุกประการ ผู้ส่งสารจะส่งไปตามความคิด ความเข้าใจของตน ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจใน “ตัวสาร” ระดับหนึ่ง มีอารมณ์ ความรู้สึก ระดับหนึ่ง แต่ผู้รับสารก็รับความเข้าใจของตนตามพื้นฐานและความต้องการของตน เพียงแต่การสื่อสารนั้นตรงกัน “ประเด็นสำคัญ” ก็ถือว่าใช้ได้ ในความเป็นจริง เราจะพบเห็นเสมอว่า เมื่อผู้รับสารรับสารนั้นไปส่งต่อ สารจะเปลี่ยนไปอย่างแทบไม่น่าเชื่อ

Gerald H. Phillips และคณะ กล่าวในหนังสือ **Communication in Education : Rhetoric of Schooling and Learning** ว่าสังคมวัฒนธรรมมีผลต่อการพัฒนาการสื่อสารของเด็ก

1. ตัวแทนทางสังคม (**Social agents**) จะสอนให้เด็กเรียนรู้การสื่อสารสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพต่อหน่วยต่างๆ ของสังคม

ภาษาของผู้ใหญ่ เป็นวัตถุดิบที่สำคัญที่ช่วยพัฒนาระบบของการพูด การสื่อสาร และเป็นคลังแห่งความคิดรวบยอด (**Concept**) ของเด็ก เมื่อผู้ใหญ่ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก หรือกับผู้อื่น ต่อหน้าเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านั้น และนำไปใช้ตามความสามารถและความเข้าใจของตน

2. วิธีการต่างๆ ที่เราใช้กับเด็ก หรือที่เด็กสังเกตเห็นผู้อื่นใช้กัน เด็กจะนำไปเป็นแบบอย่างไปใช้ และสิ่งต่างๆ ที่เด็กพบเห็นเรียนรู้ จะเป็นสิ่งกระตุ้นเด็กและควบคุมตัวเด็กได้ด้วย

ถ้าเด็กอยู่ในที่ที่มีการสื่อสารจำกัด เข้มงวดกดขี่ จะทำให้เด็กคับข้องใจ ต่อต้าน หรือไม่ก็ถดถอย เด็กจะทำตามครูเพราะเกรงกลัว เด็กจะไม่มี ความเข้าใจ รับรู้ในสิ่งที่ครูสื่อสารจริง ๆ

(ในครอบครัวก็เช่นเดียวกัน...ผู้เขียน)

3. การปฏิสัมพันธ์ทางสัญลักษณ์กับผู้ใหญ่ทำให้เด็กเข้าใจและพัฒนาวิธีการต่างๆ ทางสังคมของตน เด็กจะนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ ไปทดลอง

ในขอบเขตที่กว้างขวางออกไป

จากการทดลองใช้ จะทำให้เด็กตระหนักเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น เด็กจะสร้างเสริมภาษาและวิธีการต่างๆ ของตนเองขึ้น เด็กจะมีความภูมิใจในตนเอง มีความมั่นใจ เด็กยังพัฒนาตนเองขึ้น เด็กก็ยังทำต่อ ๆ ไป เป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการสื่อสารของเด็ก ทำให้เด็กเข้าใจภาษาที่เป็นนามธรรมมากขึ้น

สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กพัฒนาไปด้วยดี ก็คือ การเสริมแรง (**Reinforcement**) ด้วยวิธีต่างๆ ของผู้ใหญ่ (การแสดงอาการชื่นชมยินดี ยกย่องชมเชย ให้รางวัล แสดงความรัก ความเมตตา ฯลฯ...ผู้เขียน) เปิดโอกาสให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารกว้างขวางขึ้น ถ้าเด็กขาดโอกาส ถูกจำกัดที่บ้าน ที่โรงเรียน ก็ควรจัดการแก้ไข

(การที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง พยายามฝึกระเบียบวินัยของเด็กตั้งแต่เล็ก คอยบังคับ ควบคุม อบรมสั่งสอนให้เด็กทำตามความต้องการของผู้ใหญ่ ตลอดเวลา จะเป็นการสกัดกั้นการพัฒนาการสื่อสารของเด็ก เพราะเด็กจะไม่กล้าคิด ไม่กล้าทำ ขาดความเป็นตัวของตัวเอง...ผู้เขียน)

Gerald และคณะ ได้ให้ข้อคิดสำคัญ 5 ประการ เกี่ยวกับการพัฒนาภาษาและการสื่อสารของเด็ก

1. เด็กจะเรียนรู้ภาษาไม่ได้ จนกว่าเด็กจะมีความพร้อมทางกาย ทารกสื่อสารโดยไม่อาศัยภาษาพูดไปก่อน เพราะการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิต

ของคน

2. เด็กไม่สามารถสนทนาสื่อสารกับผู้ใหญ่ได้ จนกว่าเด็กจะมีความคิดรวบยอดทางภาษาที่ใช้พูดสื่อสารในสิ่งแวดล้อมหรือชุมชนนั้น ๆ

3. เด็กต้องเข้าใจสัญลักษณ์ ความหมายและความสัมพันธ์ของความหมายของคำพูดในภาษาก่อน จึงจะสามารถสื่อสารได้ (พูดได้ ต่างกับการสื่อสารได้...ผู้เขียน)

4. เด็กจะไม่สามารถสื่อสารอย่างสัมฤทธิ์ผลได้ จนกว่าเด็กจะเข้าใจบทบาทของตนเอง เข้าใจผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่น

5. แม้หลังจากเด็กมีวุฒิภาวะทาง การสื่อสารแล้วก็ตาม เด็กจะต้องตระหนักถึงจรรยาบรรณในการสื่อสาร

ด้วย (มีจรรยาบรรณยาท เป็นส่วนสำคัญ สื่อสารได้

ส่วนหนึ่งของการสื่อสาร...ผู้เขียน)

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของ ผู้อื่น ผู้สื่อสารต้องตระหนักเสมอว่า การแสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะในการ ความเข้าใจผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะ สื่อสาร ก็คือ เด็กรู้และเข้าใจได้ว่า คน มีประโยชน์ ทั้งนี้ก็เพื่อบรรลุจุดหมาย อื่นก็อาศัยการสื่อสารสัมพันธ์ เพื่อบรรลุ

จุดหมายของตนเหมือนกัน เป็นการ

ไม่สมควรที่จะมุ่งให้สำเร็จผลประโยชน์ ความต้องการของผู้อื่น วางแผนการ ของตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น สื่อสาร

ด้วย

ตามความเห็นของ **Flawell** อ้าง ความต้องการของตนเองและความต้องการ ว่าเด็กพร้อมที่จะสื่อสารได้ผล เมื่อเด็กรู้ ของผู้อื่นเสมอ

และเข้าใจบทบาทของการสื่อสารตาม ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. รู้ความต้องการของตนชัดเจน กัน **Flawell** มีความเห็นว่า เด็กโดย ตนเองต้องการอะไร มีความรู้สึกนึกคิด ปกติมีการสื่อสารได้สมบูรณ์ เมื่ออายุ อย่างไร สามารถแสดงออกทางการ ประมาณ 12-14 ปี

**ความสามารถในการสื่อสาร
ของมนุษย์แต่ละคน มีมาเอง
ตั้งแต่เกิดระดับหนึ่ง ต้องอาศัย
การเรียนรู้และการพัฒนา
อีกระดับหนึ่ง จึงจะสามารถ
ทำการสื่อสารกันได้ในสังคม**

ทักษะในการใช้ภาษา ทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน เป็น สิ่งสำคัญในการสื่อสาร ส่วนศาสตร์ และศิลปะในการสื่อสารเป็นสิ่งเสริม สร้างเพิ่มเติมด้วยการฝึกทักษะ เพื่อ ให้การสื่อสารได้รับผลสำเร็จตามจุด ประสงค์มียิ่งขึ้น

เคยมีการศึกษาความสัมพันธ์ของ ทักษะในการใช้ภาษาของเด็กในกลุ่ม เศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ใน สหรัฐอเมริกา โดยศึกษาเด็กตั้งแต่เริ่ม ในชั้นอนุบาลจนถึงชั้น ป.6 ด้วยการ สัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า

1. เด็กที่มีความสามารถทางภาษา สูงในชั้นอนุบาล ความสามารถยังคงอยู่ ตลอด 7 ปี

2. เด็กในกลุ่มสูงจะสามารถสื่อสาร

ได้สาระและคล่องแคล่วกว่าเด็กในกลุ่มอื่น

3. คะแนนในการอ่านและเขียนสัมพันธ์กับความสามารถในการพูด

4. ความแตกต่างของชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมของเด็กสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการใช้ภาษา

การพัฒนาการสื่อสารในวัยเด็กเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการสื่อสารในวัยผู้ใหญ่ ข้อสำคัญคือ ประสบการณ์ ถ้าเด็กมีกว้างขวางขึ้นตามขั้นตอนความเจริญเติบโตของเด็ก และเด็กสามารถใช้ประสบการณ์เหล่านั้นในการสื่อสาร พัฒนาการสื่อสารของตนขึ้นตามลำดับ เด็กก็จะเป็นผู้ใหญ่

ที่มีความสามารถในการสื่อสาร เมื่อมีวัยสมควรได้เรียนรู้ศาสตร์และศิลปะของการสื่อสาร พร้อมด้วยฝึกทักษะการสื่อสารได้ ก็เชื่อแน่ว่าการสื่อสารจะดีขึ้น ปัจจุบันเราพบเห็นปัญหาการสื่อสารของผู้ใหญ่มาก ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง การอ่านหรือการเขียนก็ตาม

ครูจำเป็นอย่างมากที่จะต้องใช้ความรู้เรื่องการสื่อสาร เพราะถ้า “สาร” ที่ครูส่งไป เด็กรับไม่ได้ ไม่สามารถทำความเข้าใจสารนั้นได้ สารนั้นก็ไร้ความหมาย การเรียนการสอนก็ไม่ได้ผล ครูก็บอกว่า “เด็กโง่” โดยไม่ได้พิจารณาทบทวนการสื่อสารของตน

เพราะการสื่อสารมีความสำคัญต่ออาชีพครู ทางการศึกษาจึงถือการสื่อสารเป็นรากฐาน (Foundation) หนึ่งของการศึกษา ครูจะต้องมีความรู้เรื่องการสื่อสาร เพราะครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการสื่อสารของเด็ก ครูต้องลดตัวเองโดยเป็นศูนย์กลาง การสื่อสารของเด็กจะพัฒนาขึ้น เด็กจะเริ่มรู้ได้ดีขึ้น

ถ้าการสื่อสารมีความสำคัญต่ออาชีพครูต่อเด็กโง่เลยจะไม่มี ความหมายต่ออาชีพอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจโลก